

Асоціація «Новий Акрополь»
Київський національний університет театру, кіно і телебачення
ім. І. К. Карпенка-Карого
Національний університет «Острозька академія»
Філософський факультет КНУ імені Тараса Шевченка
Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих АПН України
Інститут філософської освіти і науки НПУ імені М. П. Драгоманова

ТРАДИЦІЯ І КУЛЬТУРА

Феномен діалогу: традиція і сучасність

МАТЕРІАЛИ
ІХ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
19 — 20 листопада 2010 р.

Частина 3

Київ 2010

ЗМІСТ

Текст як вираз рефлексивності свідомості.....	1
<i>М. І. Савіна.</i> Статеворольовий дискурс українців	1
<i>Д. М. Скальська.</i> Філософія тексту: авторський підхід Ю. Крістєвої	3
<i>Г. В. Старкова.</i> Амбівалентність геймерського міфу. Лудологічні аспекти сучасної антропології	4
<i>З. Хало.</i> Інтернет як засіб міжнародної комунікації.....	6
<i>Н. В. Шерстюк.</i> Семіотичні аспекти гендерного дискурсу.....	7
Комунікативна функція мистецтва.....	9
<i>О. В. Безручко.</i> Діалог режисер-драматург у кінопедагогії <i>І. А. Савченка</i>	9
<i>І. В. Вернудіна.</i> Співтворчість як умова творення	11
<i>Л. М. Газнюк.</i> Ерос і смерть як діалогічні феномени образного поля	13
<i>А. Ю. Галгаш.</i> Становлення знакової функції мистецтва: аспекти регулювання чуттєвого світу людини	14
<i>О. І. Галонська.</i> Генеза театрів малих форм	16
<i>Т. В. Гермаш.</i> Диалогічний антропоцентризм искусства	17
<i>Г. В. Гостра.</i> Співучасть автора і реципієнта: сприйняття, емпатія, інтерпретація	18
<i>М. І. Гурик, М. Л. Шумка.</i> Комунікативна природа символу у культурному просторі.....	20
<i>С. Ю. Гуцол.</i> Семіотическіе аспекти моды.....	22
<i>К. В. Джеджера.</i> Мистецьке спілкування у духовному вимірі	24
<i>Н. М. Дігтяр.</i> Сюжетні різновиди народної картини на склі як засіб формування художнього досвіду учнів	25
<i>Н. О. Довгопол.</i> Комунікативна функція свята	27
<i>А. Є. Залужна.</i> Діалогічний вимір художнього тексту у філософії вчинку М. Бахтіна	29
<i>Н. А. Іванова-Георгієвська.</i> Формування горизонту очікувань реципієнта художнього тексту через структурну реалізацію принципу діалогу	32
<i>Л. П. Ільчук.</i> Творчі модифікації як форма діалогу: досвід психоаналізу.....	33
<i>І. В. Кузнєцова.</i> Інтерпретація тексту культури як етична проблема взаємообумовленості свободи та відповідальності людини	35
<i>Г. В. Курінна.</i> Художній образ у драматургії екранного твору як засіб творчого мовлення митця	37
<i>Н. М. Легка.</i> Література в «пошуках реальності»: досвід лауреатів Нобелівської премії	38
<i>В. А. Медушевский.</i> Диалог в кино	40
<i>В. Г. Мудрик.</i> Аксіологічний потенціал хорового мистецтва в системі соціокультурних координат сьогодня	41
<i>Н. Мусієнко.</i> PUBLIC ART: комунікація мистецтва з громадою	42
<i>Т. В. Ніч.</i> Історико-естетичні дослідження В. Ф. Асмуса	43
<i>І. В. Овчаренко.</i> Проблема сприйняття далекосхідного мистецтва в контексті формування східно-західного культурного діалогу	45
<i>проф. Т. І. Орлова.</i> Інтертекстуальність: мистецька реальність та мистецтвознавча рефлексія	47
<i>С. С. Подгурська.</i> Мова знаків як один із вимірів культурної комунікації.....	50

Мистецьке спілкування у духовному вимірі

К. В. Джеджера, Рівненський державний гуманітарний університет

Аналіз сутності комунікативної функції мистецтва неодмінно потребує розгляду проблеми мистецького спілкування.

В осмисленні сутності цього феномена вагомим є внесок О. Рудницької, яка вважає його єдністю діалогічних відносин «з приводу мистецтва» та внутрішніх процесів осмислення набутих художніх вражень. Це твердження покладено в основу визначення відповідного поняття – на думку автора, спілкування такої якості пов'язане з «втручанням» свідомості у спонтанний потік естетичних переживань індивіда, зі своєю рідною вербалізацією чуттєвого досвіду, його упорядкуванням та вираженням у певних словах і поняттях» [1, 62-63].

Як бачимо, комунікативна діяльність у мистецькій галузі вимагає спеціальних знань і умінь. За висновками дослідників цієї проблеми [1; 2; 3; 4; 5; 6], до них передусім належать ті, які дають змогу виявити свої почуття і настрої, оволодіти засобами спілкування певного виду мистецтва (наприклад, запис рисунку танцю, нотна грамота, «мова диригування», пантоміміка тощо) та засобами донесення змісту мистецьких творів до слухачів (глядачів), досягти імпровізаційного рівня художньо-виконавської та виконавсько-мовленнєвої діяльності, здійснювати керівництво художнім колективом та викладання мистецьких дисциплін, забезпечити естетичне виховання дітей та молоді.

Викладені вимоги узагальнюються у категорії «професійно-комунікативна компетентність», котра визначається як система «знань, умінь і навичок (у тому числі мовленнєвих; професійних; загальнокультурних; знань та умінь у галузі психології, педагогіки, етики, риторики, культури мовлення та ін.), що забезпечують ефективність у професійному спілкуванні» [5, 21], і є складовою комунікативної компетентності особистості.

Володіючи професійно-комунікативною компетентністю, мистецькими вміннями і навичками, мистець отримuje змогу впливати на розум, почуття, поведінку реципієнта. Тому важливо, щоб його особистісні досягнення були окреслені персоніфікованими ним духовними цінностями, передусім цінностями Істини, Добра, Краси у таких взаємопов'язаних напрямках, як:

а) **комунікативна компетентність** – система знань щодо спілкування та методів їхнього здобуття й осмислення, яка уможливорює адекватне оцінювання комунікативних подій в органічній єдності із засвоєними цінностями та продуктивну реалізацію комунікативної діяльності у мистецькому середовищі й в усіх життєвих ситуаціях;

б) **моральність спілкування** – втілення змісту моралі у свідомість і комунікативну поведінку, що надає регуляції спілкування морального характеру та уможливорює застосування гуманістичних способів комунікативної діяльності;

в) **естетичність спілкування** – втілення естетичних ідеалів у свідомість і комунікативну поведінку, що забезпечує естетичну оцінку комунікативних подій та естетичні способи комунікативної діяльності.

На наш погляд, викладене може бути підставою для визначення сутності феномену «культура спілкування митця» як індивідуального результату засвоєння та реалізації ним наповненого духовним змістом комунікативного досвіду, що виявляється в компетентності, моральності, естетичності комунікативної поведінки і становить основу для гуманістичних стосунків з людьми через безпосередні контакти та спілкування за допомогою мистецьких творів.

Таке розуміння сутності мистецького спілкування дає змогу окреслити змістовні межі комунікативного досвіду, яким має оволодіти митець для здійснення позитивного у духовному вимірі впливу на внутрішній світ реципієнта.

Література

1. Грані педагогічної майстерності (педагогіка мистецької діяльності): Навч. посіб. для студентів, педагогів, керівників творчих виконавських колективів / Черуха З. В., Маслій К. С., Овсіюк Н. М. та ін. – Рівне: РДГУ, 2002. – 232 с.
2. Мистецтво у розвитку особистості: Монографія / За ред., передмова та післямова Н. Г. Ничкало. – Чернівці: Зелена Буковина, 2006. – 224 с.
3. Рудницька О. П. Мистецтво у розвитку культури студентів / О. П. Рудницька // Педагогічний процес: Теорія і практика. Зб. наук. пр. Вип. 2. – К.: Вид-во П/П «ЕКМО», 2003. – С. 101-110.
4. Рудницька О. П. Педагогіка: загальна та мистецька: Навч. посіб. / О. П. Рудницька / М-во освіти і науки України. Ін-т педагогіки і психології професійної освіти АПН України. – К.: 2002. – 270 с.
5. Специалист культуры XXI века: профессионализм, творчество, духовность: Матер. междуз. науч.-практ. конф. каф. педагогики и психологии (М., 23 апреля 2001 г.) / Л. С. Зорилова и др. (редкол.); Моск. гос. ун-т культуры и искусств. – М.: МГУГИ, 2001. – 144 с.
6. Столович Л. Н. Жизнь-творчество-человек / Л. Н. Столович. – М.: Политиздат, 1985. – 415 с.

Сюжетні різновиди народної картини на склі як засіб формування художнього досвіду учнів

Н. М. Дігтяр, Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

На сучасному етапі розвитку мистецької освіти в Україні актуальним завданням загальноосвітньої школи є створення необхідних умов для належного творчого розвитку школярів. При цьому важливого значення набувають уроки образотворчого мистецтва, які навчають учнів мистецькій грамоті, розвивають творчі здібності й таланти, формують художній досвід школярів. Саме проблема формування художнього досвіду є однією з найважливіших проблем художньо-естетичного виховання учнів.

Провідна роль у формуванні художнього досвіду особистості належить народному мистецтву, яке несе в собі чуттєво-практичні надбання поколінь, показує розуміння закономірностей розвитку та фундаментальних цінностей життя (Ю. Максимов, О. Рудницька, Т. Шпикалова). Найбільш